

IN MEMORIAM

HINDI SZABÓ KATALIN, CSÉPAI KÁROLYNÉ, nagytehetségű festőnő, rövid művészi pályafutását tragikus módon akasztotta meg a halál. Egy csipkeruha vasalása közben gőzmérgezésnek esett áldozatul budapesti villájában, október 25-én. Nemeslelkűségét, finom gondolkodásmódját jellemzi, hogy az utóbbi években alig vett részt a kiállításokon, mert — úgymond — jó módban élve, nem akart a művészeti piacon szegényebb sorsú festők versenytársa lenni. Ismerve fiatalabb nemzedékünk súlyos anyagi helyzetét, férjével egyetértve elhatározta, hogy holtuk után villájuk, minden berendezési tárgyjal együtt, a Képzőművészeti Főiskolára szálljon örökségül s abban tehetséges fiatalabb művészek kapjanak otthont és műtermet. Amilyen gyöngéd volt a lelkilete, olyan finom volt a művészete is. Kívált rajzain, amelyek lehetesek könnyedségűek, árulta el szenszibilis, nagy kultúrán átszűrődött tehetségét. Brassóban született 1889-ben, zsenge korát Kassán töltötte, ahol atyja csendőrezredes volt. Itt ismerkedett meg egy fiatal, lembergi születésű zászlóssal, Otto F. C. *Lendecke*-vel, aki már akkor tehetséges rajzolónak mutatkozott. Egymást a művészi pályára biztatva kikerültek Párisba, ahova a művésznőt anyja kísérte s ahol *Lendecke* 1911-ben feleségül vette. A művésznő eleinte *Rupert Bunny*-nek volt tanítványa, később ő is, férje is főképp *Rodin* művészetén okult. Még párisi útja előtt rövid ideig tanult *Gripenkerl*-nél, de igazi hatással csak *Rodin* volt reá. Férjével 1914-ben Budapestre költöztek, miután két évvel előbb itt már bemutatkozott a Művészklubban. 1915-ben Bécsbe költöztek, ahol 1918-ban özvegygé lett. Éveken át újra Budapestten munkálkodott s a háború után felesége lett *Csépai Károly* dr. egyetemi magántanár belgyógyásznak. Egyetlen egyszer lépett nagyobb gyűjteménnyel a nyilvánosság elé: 1924-ben a Nemzeti Szalonban, ahol pasztelleken és grafikai munkákon kívül egy sor olajfestményt is állított ki (*Kedvesnővér*, *Provence-i emlék*, *Vérmező*, *Holtiszlai részlet*, *Doktoriskasszony*, *Kötéláncos*, *Tihany*, *csend-*

életek stb.). A kritika ezeket az újabb műveket éppoly barátságosan fogadta, mint régebben, amidőn még erősebb párisi hatás alatt festett. Ettől fogva azonban a művésznő nem vett részt kiállításainkon. — A finomlelkű művésznőt széles körben tisztelték s bár temetése zuhogó esőben folyt le, mégis többszázan kísérték utolsó útjára a farkasréti temetőbe. Művein kívül nemes alapítványa is megőröklí nevét.

KARVALY JÓZSEF. Elvonulva, pár napi szenvedés után, november hó 17-én egy budapesti klinikán meghalt *Karvaly József* festőművész, a szintén festő *Karvaly Mór* öccse. Neve régtől fogva hiányzik a kiállítások katalógusai-ból. Évek óta ecset sem volt a kezében, mégis közkedvelt alakja volt a Fészek Klub művész-társadalmának. Ez a Klub volt az otthona, itt vonult meg szerényen, szótlamul, hallgatta a vitákat, elnézte a kártyajáték változásait. Itt tartották róla, hogy az utolsó bohém, ilyennek jellemezte jó barátja, Hegedűs Gyula színművész, aki még abból az időből ősmerte, mikor nagyritkán festett is. Sőt *Karvaly* éppen e nagy színész képmását tartotta legjobbnak művének (a Múcsarnokban 1904-ben volt kiállítva). Egyébként is túlnyomórészt arcképeket festett és ilyenekkel szerepelt a Múcsarnokban is. Egy-két életkép is került oda a műterméből (*Egy főhász*, 1895; *A nagy út előtt*, 1899), nagyritkán egy plakát. Nem kereste a munkát, nem is tett öröme a festésben. A becs-vágyai hírből sem ősmerte. Nem vetett súlyt a művészetre. Mint egy sztoikus filozófus szerényen, visszavonultan élt, megosztva idejét al-bérleti szobáskájá és a Klub közt. Pedig fiatalkorában sokfelé kereste az alkalmat, hogy művészi képzésben részesüljön. Ifjúkorában (szül. 1864. május 30-án Ungvárott) *Székelly Bertalannak*, *Karlovicszknak*, *Hollósnak* volt tanítványa, valamicske időt (1899-1900) Olaszországban is töltött. Azóta állandóan Budapestten élt, de lassankint megváltozott a szálakat, amelyek a művészethez kötötték. S e szálak végül teljesen elfoszladoztak. November 21-én temették el Budapestben, klubtársai, művész-barátai nagy részvétele mellett.

MŰVÉSZETI ÉLET ÉS IRODALOM

Az Ernst-Múzeum kiállításainak során novemberben *Herman Lipót* és *Gárdos Aladár* gyűjteményes bemutatóját láttuk. *Herman* festményein a kritika megállapíthatja, hogy a színek hasonlíthatatlanul könnyebbek lettek, a nehezebb mély-barnák eltűntek, a hatás verőfényesebbé vált. A művész Szentendrén, a legfestőibb városok egyikében, a nyafaságot költő egy új, budapesti koromtól mentesített, egy még be-

nem piszkított Dunával, egy még kertészettelleg nem kezelt bozóttal, fával, ligettel s oly utcázugokkal, amelyek az aszfaltkorszakot hírből sem ősmertik. Maga ez a környezet s a Balaton melléke is szinte kínálta neki a festőiséget s ő ebbe látható örömmel mélyedt bele. Komponáló készsége most is a régi, amely egynehány aktos képét szinte arra jelöli, hogy temperál hangú gobelin is készülőn róluk.